

Karikás György
vezérigazgató
ÉMI Kht.

Az építési termékforgalmazás EU-s szabályozásaiból eredő időszerű feladatok az ÉMI Kht-ban.

Az Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Közhasznú Társaságnál a múlt év november 1-én elkezdett munkám meghatározó kihívása az, hogy a társaság elismert, rangos szakmai képességeit és tapasztalatait az üzleti élet piaci körülményei között tegyük versenyképessé úgy, hogy az Unió piacán is eredményes legyen.

Ehhez jól megválasztott marketing eszközöket kell használatba venni, üzleti magatartást és stílust kell követni, és a megrendelők felé valódi szolgáltatás-tudattal kell teljesíteni. Meggyőződésem, hogy a cég kultúrájában e követelményeknek való megfelelés adva van, sürgős tennivalónk ezek gyakorlati érvényesítése. Ez igényli a szervezet korrekcióit, a gazdálkodás racionalizálását és mindenek előtt hatásos aktív piaci magatartást a szolgáltatásaink értékesítése érdekében. Nem megkerülhető a követelmény, hogy úgy a társaság szintjén, mint az egyének érdekkörében a marketing szemléletnek érvényesülnie kell.

A 2004 esztendőben előálló EU tagság jelentős változásokat eredményez a magyar gazdaság valamennyi szereplője életében, működésében.

Ez alól nem mentesül az építésügyi ágazat sem, következésképpen az Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Kht. sem.

A Társaság e változásokra eddig is tudatosan készült, de az időpont közeledte a szervezeti működés szükséges korrekcióinak végrehajtása szükségképpen felgyorsul.

E működés-módosulás egyaránt érinti a szervezet alap tevékenységeiben előálló, az EU-s jog és műszaki szabályozásokhoz történő teljes körű egyezőségéből eredő változásait, a társaság üzleti és vállalkozási politikáját a fentiekkel összhangba hozandó szervezeti módosulásokat és hatékonyság növelést.

Alapvetően az a körülmény, hogy az ÉMI Kht. tevékenységét érintő jogi és műszaki szabályozás harmonizációja már megvalósult és ismert volt, ez megfelelő rendezendő elveket nyújtott a felkészülés folyamatának szervezéséhez. Ezen közben – sajnálatosan – ismert a társaság vezetése részéről az a tény is, hogy a jogalkalmazói szinten a zavarok, bizonytalanságok immár évek óta nem változtak kedvezően.

E környezeti feltételek figyelembe vételével fogalmazta meg a társaság menedzsmentje az üzleti és szakmai eredményesség elérését célzó feladatait.

Ezen átfogó üzleti, stratégiai célkitűzésekből ezúttal három területet indokolt kiemelni, melyekből az első kettő a társaság vezetése által meghatározóan befolyásolható, míg a harmadik jogalkotói/kormányzati szintű befolyást és beavatkozást is igényel.

E működési „pillérek” az alábbiak:

- 1. Az építési termékek vizsgálata, ellenőrzése, tanúsítása;**
- 2. Az Építőipari Műszaki Engedélyek (ÉME) kidolgozása és kiadása;**
- 3. Közreműködés az építésfelügyelet hatékony működésében.**

1. Az Építési termékek vizsgálata, ellenőrzése, tanúsítása;

E tevékenység egészénél fontos megemlíteni, hogy a magyar építési termékek forgalmazása és felhasználása területén jelentős az import dominancia. Ez – elvileg – előre vetíti annak valószínűségét, hogy az import termékek a származási országból az ott is érvényes szabályozások szerint megfelelőségi igazolási dokumentumokkal érkeznek.

Fontos azonban megjegyezni, hogy ezen dokumentációk magyar környezetben csak és kizárólag akkor érvényesek, ha azok alapjául harmonizált és honosított EU szabványok vagy Európai Műszaki Engedélyek (ETA-k) szolgálnak.

Ezen feltételek fennállása esetén a termékforgalmazás/felhasználás jogszerűen nem korlátozható, minden más esetben azonban (vagyis ha a termékekre csak származási országbeli nemzeti szabvány vagy nemzeti műszaki engedély vonatkozik), úgy a magyarországi piacra hozatal vagy felhasználás feltétele csak arra kijelölt magyar szervezetek megfelelőségi igazolási közreműködésével/dokumentációjával lehetséges.

Az e tevékenységi körbe tartozó ÉMI Kht. szerepkörök közül a termékvizsgáló és terméktanúsítási tevékenység jól szabályozott, az ezekkel kapcsolatos NAT általi akkreditált státusz és ennek alapján a korábbi GM (jelenleg GKM) kijelölés a tevékenységek végzésének jogosultságait megteremtették.

A termékek megfelelőség igazolási módozatait, az abból eredő feladatokat az érvényes műszaki szabályozás (szabványok; műszaki engedélyek) az esetek többségében megjelöli. Egyes esetekben - a jogszabályi alapokkal összhangban -kötelezővé teszik a független vizsgáló és tanúsító szervezet bevonását a termékek megfelelőség igazolási eljárásaiba.

E körülmény a piaci/üzleti jelenlét esélyeit kedvezően érinti, természetesen azonban, hogy ez nem kínál monopol helyzetet a társaságnak. Ily módon e téren is korszerűbb, az üzleti, piaci környezethez jobban alkalmazkodó, a szolgáltatás felkínálását előtérbe helyező szemléletet kívánunk érvényesíteni a partner kapcsolatainkban. E szemléletváltás különös hangsúlyt kell kapjon azon esetekben, amikor a műszaki szabályozás nem jelöl meg kötelezettséget egy független szervezet bevonására. Az e körbe tartozó termékek

gyártóinak és/vagy forgalmazóinak a szóban forgó termékek alkalmazásával kapcsolatos biztonságot és megbízhatóságot fokozottabb mértékű hitelességét igazolhatja az ÉMI Kht. közreműködése.

Az e tevékenységi kört, nevezetesen az építési termékek megfelelőség igazolásának teljeskörűségét, az ezzel összefüggő szakmai, szervezeti szolgáltatás teljességét az által kívánjuk elérni, hogy célul tűztük ki a vizsgáló és tanúsító helyi jogosultság mellett az **ellenőrző szervezeti** státusz elérését a társaságon belül, egy ilyen szervezet létrehozásával, működési feltételeinek megteremtésével és a tevékenység jogosultságához tartozó akkreditáció és kijelölés megszerzésével.

2. Az Építőipari Műszaki Engedélyek (ÉME) kidolgozása és kiadása;

Az EU-ban az ETA-k kibocsátására jogosult szervezetben az EOTA-ban (European Organization for Technical Approvals) a taggá válással egyidejűleg e szervezetben az ÉMI Kht. teljes jogú tagi státuszt fog szerezni. Ez feljogosítja és egyben kötelezővé teszi a társaságot arra, hogy az EOTA munkásságában, annak minden munkaszervezetében egyenértékű tagként közreműködjen.

E közreműködés egyaránt jelenthet egy más EOTA tagszervezet által végzendő ETA kidolgozásban – annak döntéshozatali eljárási csomópontjaiban – közreműködést (észrevételezés, állásfoglalás közlés, vélemény nyilvánítás), de megnyitja annak lehetőségét is, hogy az ÉMI Kht. fogadjon megbízást ETA kidolgozására és kibocsátására:

E szerepkör változáshoz történő alkalmazkodás elősegítésére belső fejlesztési programot szerveztünk. Ennek keretében kiválasztott termék csoportok eseteire szerveztük meg a „Felkészülés az EOTA tevékenységébe történő feladatok ellátására” tárgyú projektünket. Ennek keretében az ETA kidolgozásában történő közreműködői szerepkört mintegy **„modellezzük”**, az EOTA eljárás rendjének megfelelően, illetőleg e **„modellezés”** kiterjed az ETA-k kidolgozására egyaránt.

E projekt végrehajtásának dátumát úgy jelöltük meg, hogy az ÉMI-nek a magyar kormányzat részéről történő EOTA tagsági bejelentésének várható időpontjára egy az e célra felkészített munkatársi kör alkalmas legyen az előálló feladatok végrehajtására.

Az EOTA működésének feltételei, az ETA-k kidolgozásának szükségessége vagy lehetősége az Európai Bizottság által szabályozott és tartalmuk jól ismert, meglévő EOTA megfigyelői státuszaink folytán.

Fontos megjegyezni, hogy harmonizált EN, vagy ETA hiányában az ún. „innovatív termékek”-re (újfajta építési termékek) továbbra is – és tartósan – fennmarad a nemzeti műszaki engedélyek, így a magyar Építőipari Műszaki Engedély-ek intézménye és alkalmazása.

Üzletpolitikánk e téren nemcsak arra kíván kiterjedni, hogy az EOTA tagságból eredő jogosultságainkat és szerepünket felkínáljuk Magyarországra vagy más EU tagországi gyártóknak, de különös figyelmet kívánunk fordítani az un. harmadik országból érkező termékek EU piacra jutásának elősegítésére (különös tekintettel Horvátországra, Romániára, Ukrajnára, Fehéroroszországra, Oroszországra és – esetleg – a Távol-Keleti országokra).

3. Közreműködés az építésfelügyelet hatékony működésében.

Az ÉMI Kht. jogelődje – az Építésügyi Minőségellenőrző Intézet – az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium (ÉVM) megszüntetésének időpontjáig évtizedeken át programszerűen a szaktárca rendelkezésére állt az építésfelügyeleti feladatok szakmai ellátásában. Ennek keretében féléves és éves jelentéseiben dolgozta fel a tárca illetékes felügyeleti szerve által jóváhagyott céllenőrzések országos eredményeit, az építési termékek forgalmazása és felhasználása, illetőleg az építés kivitelezési helyszínek szakmai felülvizsgálata köréből.

A feladatok ellátásához – az éves tervek műszaki tartalma függvényében – mindenkor költségvetési forrás szolgált fedezetül.

A '90-es évvel kezdődő időszak óta azonban a kormányzati struktúrák változásai, a szakágazatot érintő tárcák feladatainak és hatáskörének gyakori módosulása az építésfelügyeleti ellenőrzés hatékonyságát gyakorlatilag megszüntették.

Történt mindez annak ellenére, hogy a jelenleg érvényes jogi szabályozás mind törvényi szinten (Étv 46.§) - az építésfelügyeleti ellenőrzés célját illetően, - mind miniszteri rendeleti szinten (48/1997. (XII.29.) KTM rendelet) - az ellenőrzés eljárási kérdéseit illetően – kifejezetten rendelkezik az építésfelügyeletről, továbbá, a 3/2003. (I.25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet 14.§-a a felügyeleti ellenőrzés szerepéről kihangsúlyozottan szól.

Ezen jogszabályok – jelesül az Étv 46.§ (3) pontja külön is - utalnak arra, hogy az építésfelügyeleti ellenőrzési feladatokban, különösen ha annak szakmai megalapozottsága vizsgálatokat is igényel, **szakintézmények** működnek közre.

Ezen jogi alapokra történő utalással mutatjuk be és értelmezzük az ÉMI szakmai szerepének kiemelt területeit, az építésfelügyelet hatékonyságának támogatására:

- az építési termékek biztonságos felhasználása/rendeltetési célra való alkalmassága;
- a sajátos kivitelezési technológiák biztonsága/alkalmassága;
- az épületek/építmények biztonsága, rendeltetésre való alkalmassága.

Fenti területeken természetesen nem az építésfelügyelet minisztériumi és/vagy önkormányzati, közigazgatási feladatainak ellátásában látjuk az ÉMI szerepkörét, hanem annak megalapozásában, teljes értékűségének alátámasztásában, szakértői és vizsgálati tevékenységünk intézményes igénybevétele útján.

Fontosnak tartjuk, hogy az Országos Lakás- és Építésügyi Hivatal kitüntetett figyelmet fordítson az építésfelügyelet ellenőrzéseire és ennek éves tervei adják meg az ellenőrzés **célterületei**-t.

Társaságunk vezetése az alábbi „célterületeket” tekinti kiemelten kezelendőnek:

§ lakásépítés, ezen belül

- a kormányzati, önkormányzati támogatások felhasználása mellett,
- a szociális lakásépítés körében,
- az ún. házilagos kivitelezés körében,
- az ún. „gyorsházak” vagy „készházak” alkalmazásával épített lakások;

§ a közbeszerzési építési projekteknél, különösen akkor, ha azokban „közpénzek” felhasználása is történik;

§ külföldi befektetői építési projekteknél (ezek körében ugyanis különösen erős a befektetői érdek a felügyeleti ellenőrzés elkerülésére);

§ a termékforgalmazás, s ennek keretében különösen

- a biztonság szempontjából kiemelten fontos termékcsoportok köre,
- a kitüntetett forgalmazói hálózatok egységei,
- a közvetlen gyártói forgalmazás,
- a külföldi gyártók közvetlen hazai termékforgalmazása.

Úgy ítéljük meg, hogy e területeken az ellenőrzések hitelességét és teljes értékűségét reprezentatív számosságú vizsgálatok tudják megalapozni, s az ellenőrzöttel szemben az esetleges szankcionálást alátámasztani.